

Dedičnosť

- 1. AUTOZÓMOVÁ DEDIČNOSŤ

- je viazaná na autozómy (telové chromozómy), čo sú všetky chromozómy okrem pohlavných chromozómov
- u človeka nájdeme 22 párov autozómov
- na označenie alel sa používajú písmená (AA, Aa, aa)
- **a) autozómovo dominantná dedičnosť**
 - choroba/znak sa nachádza na dominantnej alele autozómu (telového chromozómu)
 - dominantný homozygot (AA) je chorý
 - heterozygot (Aa) je chorý
 - recesívny homozygot (aa) je zdravý
 - ochorenie: Huntingtonova choroba
- **b) autozómovo recesívna dedičnosť**
 - choroba/znak sa nachádza na recesívnej alele autozómu (telového chromozómu)
 - dominantný homozygot (AA) je zdravý
 - heterozygot (Aa) je prenášač
 - recesívny homozygot (aa) je chorý
 - ochorenia: cystická fibróza, fenylketonúria

- 2. GONozóMOVÁ DEDIČNOSŤ

- je viazaná na gonozómy (pohlavné chromozómy)
- u človeka nájdeme 1 pár gonozómov
- na označenie sa používajú písmená XX u žien a XY u mužov, pričom alely sa označujú horným indexom (napr. $X^A X^A$)
- ide o odchýlku od Mendelových zákonov
- **a) gonozómovo X-viazaná dominantná dedičnosť**
 - choroba/znak sa nachádza na dominantnej alele X chromozómu
 - žena: $X^A X^A$ = chorá
 - $X^A X^a$ = chorá
 - $X^a X^a$ = zdravá
 - muž: $X^A Y$ = chorý
 - $X^a Y$ = zdravý
 - ochorenie: rachitída
- **b) gonozómovo X-viazaná recesívna dedičnosť**
 - choroba/znak sa nachádza na recesívnej alele X chromozómu
 - žena: $X^A X^A$ = zdravá
 - $X^A X^a$ = zdravá, ale prenášačka
 - $X^a X^a$ = chorá
 - muž: $X^A Y$ = zdravý
 - $X^a Y$ = chorý
 - ochorenia: hemofília, daltonizmus (farbosleposť)